

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 30 päivänä elokuuta 2016

677/2016

Laki **oikeudenkäynnistä vakuutusoikeudessa**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään vakuutusoikeuden päätösvaltaisuudesta, lainkäyttöasioiden käsittelystä vakuutusoikeudessa sekä ylimääräisestä muutoksenhausta vakuutusoikeuden päätökseen. Vakuutusoikeudesta säädetään lisäksi tuomioistuinlaissa (673/2016).

Asian käsittelyssä vakuutusoikeudessa sovelletaan hallintolainkäyttölakia (586/1996), jollei erikseen toisin säädetä.

Oikeudenkäynnin julkisuudesta säädetään oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetussa laissa (381/2007).

2 luku

Päätösvaltaisuus

2 §

Vakuutusoikeuden päätösvaltaisuus

Vakuutusoikeus on päätösvaltainen kokoonpanossa, johon kuuluu kolme lainoppinutta jäsentä, jollei jäljempänä toisin säädetä.

3 §

Vakuutusoikeuden päätösvaltaisuus lääketieteellisessä asiassa

Jos lääketieteellinen selvitys voi vaikuttaa asian ratkaisuun, asian käsittelyyn osallistuu kaksi lainoppinutta jäsentä ja yksi lääkärijäsen, jollei jäljempänä toisin säädetä.

4 §

Vakuutusoikeuden päätösvaltaisuus kaksijäsenisenä

Vakuutusoikeus on päätösvaltainen kaksijäsenisessä kokoonpanossa, jossa on lainoppinut jäsen ja lääkärijäsen, jollei asiassa ratkaistavana olevan kysymyksen laatu edellytä

kolmijäsenisen kokoonpanon käyttämistä. Edellytyksenä on, että ratkaistavana on muutoksenhakuasia, jossa on kysymys Kansaneläkelaitoksen ensimmäisenä asteena ratkaistavasta muusta kuin työkyvyttömyyseläkettä, työterveyshuollon korvausta tai kuntoutustuetta koskevasta asiasta ja jossa lääketieteellinen selvitys voi vaikuttaa asian ratkaisuun.

Kaksijäsenisessä kokoonpanossa käsitelty asia on siirrettävä kolmijäsenisen kokoonpanon ratkaistavaksi, jos jäsenet eivät ole ratkaisusta yksimielisiä.

5 §

Vakuutusoikeuden päätösvaltaisuus yksijäsenisenä

Vakuutusoikeus on päätösvaltainen yksijäsenisenä, jollei asiassa ratkaistavana olevan kysymyksen laatu edellytä kolmi- tai viisijäsenisen kokoonpanon käyttämistä ja ratkaistavana on asia, jossa on kysymys:

- 1) vakuutusoikeudessa vireille tulleen ja sen toimivaltaan kuulumattoman asian jättämisestä tutkimatta;
 - 2) muutoksenhakuajan jälkeen tulleen asian jättämisestä tutkimatta;
 - 3) uuden selvityksen johdosta etuuslaitokselle kokonaisuudessaan palautettavasta tai siirrettävästä asiasta;
 - 4) ulosmittausta koskevasta asiasta ja siihen liittyvästä vaatimuksesta;
 - 5) täytäntöönpanon keskeyttämistä koskevasta asiasta ja siihen liittyvästä vaatimuksesta;
 - 6) asiasta, jossa valitus, hakemus tai asiassa esitetyt vaatimukset on peruutettu kokonaisuudessaan, ja tällaiseen asiaan liittyvästä vaatimuksesta.
- Yhden jäsenen kokoonpanossa jäsenenä on vakuutusoikeuden lainoppinut jäsen.

6 §

Työoloja tai yritystoimintaa tuntevien jäsenten osallistuminen kokoonpanoon

Vakuutusoikeuden 2 §:ssä tarkoitettuun kokoonpanoon kuuluu lisäksi kaksi työelämän ja työmarkkinoiden tai yritystoiminnan olosuhteita tuntevaa jäsentä sen mukaan kuin asian laatu edellyttää, kun on kysymys:

- 1) yksityisoikeudellisessa työsuhteessa olevien työeläkeasioista;
- 2) tapaturmavakuutus-asioista;
- 3) työttömyyspäivärahasta, työmarkkinatuesta, työvoimapoliittisesta koulutustuesta, koulutuspäivärahasta, aikuiskoulutustuesta, ylläpitokorvauksesta, vuorottelukorvauksesta, palkkaturvasta taikka siitä, että henkilön pääsy työttömyyskassan jäseneksi on evätty tai hänet on erotettu kassan jäsenyydestä;
- 4) kunnan palveluksessa olevien ansioeläkeasioista;
- 5) valtion palveluksessa tai siihen rinnastettavassa palveluksessa olevien ansioeläkeasioista;
- 6) yrittäjien ansioeläkeasioista;
- 7) maatalousyrittäjien ja maatalousyrittäjien tehtäviin rinnastettavissa tehtävissä toimineiden ansioeläkeasioista tai tapaturmavakuutusasioista;
- 8) sotilastapaturma-asioista.

Edellä 1 momentin 1—5 ja 8 kohdassa tarkoitetuissa asioissa käsittelyyn osallistuvista, mainituissa momentissa tarkoitetuista jäsenistä toisen tulee edustaa työnantajatahoa ja toisen työntekijätahoa.

7 §

Sotilasvamman asioita tuntevan jäsenen osallistuminen kokoukseen

Vakuutuslain 2 §:ssä tarkoitettuun kokoukseen kuuluu kaksi korvaussääntäjien oloja tuntevaa jäsentä tai yksi korvaussääntäjien oloja tunteva jäsen ja yksi sotilasjäsen sen mukaan kuin asian laatu edellyttää, kun kysymys on sotilasvamman perusteella suoritettavaa korvausta tai asevelvollisen kuoltua suoritettavaa taloudellista tukea koskevasta asiasta.

8 §

Vakuutuslain päätösvaltaisuus eräissä asioissa

Vakuutuslain voi päättää muusta toimenpiteestä kuin lopullisesta pääasiallisesta ilman vakuutuslain asiantuntijajäseniä.

Vakuutuslain ratkaisukokouksesta asiassa, joka koskee lainkäytön julkisuutta vakuutuslaissa, säädetään lainkäytön julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetussa laissa.

9 §

Asian siirtäminen käsiteltäväksi täysistunnossa tai vahvennetussa istunnossa

Jos lainkäyttöasian tai siihen kuuluvan kysymyksen ratkaisulla saattaa olla periaatteellista merkitystä lain soveltamisen kannalta tai asia on muutoin laajakantoinen taikka jos ratkaisu tulisi poikkeamaan aikaisemmasta käytännöstä, lainkäyttöasia tai sen osa voidaan siirtää käsiteltäväksi täysistunnossa tai vahvennetussa istunnossa.

Asian siirtämisestä täysistuntoon päättää ylituomari ja vahvennettuun istuntoon ylituomari tai osaston johtaja.

10 §

Täysistunto

Vakuutuslain täysistuntoon osallistuvat ylituomari puheenjohtajana sekä muina jäseninä vakuutuslain vakinaiset vakuutuslain tuomarit ja asiaa aikaisemmin käsitelleet jäsenet.

Täysistunto on päätösvaltainen, kun vähintään kaksi kolmasosaa jäsenistä on läsnä.

11 §

Vahvennettu istunto

Vakuutuslain vahvennettuun istuntoon osallistuvat puheenjohtajana ylituomari tai osaston johtaja sekä muina jäseninä asiaa aikaisemmin käsitelleet jäsenet ja muut samalla osastolla toimivat vakuutuslain tuomarit.

Vahvennettu istunto on päätösvaltainen, kun vähintään kaksi kolmasosaa jäsenistä on läsnä.

677/2016

3 luku

Asian käsittely

12 §

Lainkäyttöasioiden ratkaiseminen

Vakuutusosoikeudessa lainkäyttöasiat ratkaistaan esittelystä istunnossa.

Asia voidaan ratkaista myös istuntoa järjestämättä sen jälkeen, kun kaikki ratkaisukokoonpanon jäsenet ovat asiakirjoihin perehdyttyään olleet asiasta yksimielisiä ja hyväksyneet päätösluonnoksen perusteluineen merkinnällään eikä yksikään jäsen ole esittänyt istunnon järjestämistä. Ratkaisukokoonpanon puheenjohtajan on luettuaan kokoonpanon muiden jäsenten kannanotot vahvistettava omalla merkinnällään asia joko istunnossa käsiteltäväksi tai yksimielisyyden vallitessa ilman istuntoa ratkaistavaksi.

13 §

Kokoonpanon puheenjohtaja

Vakuutusosoikeuden puheenjohtajana toimii ylituomari tai vakuutusosoikeustuomari.

14 §

Suullinen käsittely

Yksityisellä asianosaisella on oikeus pyytää suullisen käsittelyn toimittamista vakuutusosoikeudessa. Mitä hallintolainkäyttölain 38 §:ssä säädetään suullisen käsittelyn toimitamisesta yksityisen asianosaisen pyynnöstä hallinto-oikeudessa, koskee suullisen käsittelyn toimittamista vakuutusosoikeudessa.

15 §

Vireilletuloilmoitus

Vakuutusosoikeuden tulee asian tultua vireille vakuutusosoikeudessa antaa muutoksenhakijalle ilmoitus asian vireille tulosta, arvio käsittelyajasta, tiedot kirjallisen ja suullisen selvityksen huomioon ottamisesta asian käsittelyssä sekä ohjeet mahdollisen lisäselvityksen toimittamiseksi.

16 §

Vakuutusosoikeuden asiantuntijalääkärit

Vakuutusosoikeudessa on tuomioistuinlain 7 luvun 2 §:ssä tarkoitettujen jäsenten lisäksi vakuutusosoikeuden asiantuntijalääkäreitä, joilta vakuutusosoikeus pyytää tarvittaessa asiantuntijalausunnon.

Mitä tuomioistuinlaissa säädetään vakuutusosoikeuden lääkärijäsenen nimittämisestä, kelpoisuusvaatimuksista, sidonnaisuuksien ilmoittamisesta ja tehtävästä vapauttamisesta sovelletaan myös asiantuntijalääkäriin.

17 §

Kirjallinen ja suullinen selvitys

Vakuutusosoikeus voi jättää kirjallisen tai suullisen selvityksen huomioon ottamatta, jos selvitys saapuu vakuutusosoikeuteen asian ratkaisupäivänä tai sen jälkeen. Tällaista selvitystä ei sisällytetä oikeudenkäyntiaineistoon.

677/2016

18 §

Asioiden jakaminen

Asioiden jakamisesta vakuutusoikeudessa säädetään tuomioistuinlain 8 luvun 7 ja 8 §:ssä.

4 luku

Ylimääräinen muutoksenhaku

19 §

Päätöksen poistaminen

Vakuutusoikeus voi poistaa lainvoimaisen päätöksen ja määrätä asian uudelleen käsiteltäväksi siten kuin siitä erikseen säädetään. Päätöksen poistamista on haettava viiden vuoden kuluessa siitä, kun päätös sai lainvoiman. Erityisen painavista syistä päätös voidaan poistaa määräajan jälkeenkin tehdystä hakemuksesta. Menettelystä päätöksen poistamisessa sovelletaan muuten, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään valituksesta.

Päätöksen poistamista koskeva hakemusasia ratkaistaan vakuutusoikeuden kolmijäsenisessä kokoonpanossa.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään päätöksen poistamisesta, vakuutusoikeus voi vireillä olevan asian ratkaisemisen yhteydessä poistaa siihen liittyvän päätöksen ilman hakemusta tai esitystä.

20 §

Päätöksen purkaminen

Korkein hallinto-oikeus voi purkaa vakuutusoikeuden päätöksen, jos asian käsittelyssä vakuutusoikeudessa on tapahtunut menettelyvirhe, joka on voinut olennaisesti vaikuttaa päätökseen. Päätöksen purkamiseen sovelletaan tällöin muutoin, mitä päätöksen purkamisesta säädetään hallintolainkäyttölaissa.

Muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa vakuutusoikeuden toimivaltaan kuuluvassa asiassa ei sovelleta hallintolainkäyttölain 11 luvun säännöksiä ylimääräisestä muutoksenhausta.

Päätöksen purkamista koskevia 1 momentin säännöksiä ei sovelleta päätökseen, johon voidaan hakea muutosta ylimääräisellä muutoksenhakukeinolla korkeimmalta oikeudelta.

5 luku

Erinäiset säännökset

21 §

Vakuutusoikeuden oikeus saada tietoja ja virka-apua

Viranomaiset ja julkista tehtävää hoitavat yhteisöt sekä vakuutus- ja eläkelaitokset ovat salassapitosäännösten estämättä velvolliset pyynnöstä antamaan maksutta valitusasian käsittelyssä välttämättömiä tietoja sekä virka-apua vakuutusoikeudelle. Vastaava velvollisuus on myös laillistetulla lääkärillä.

Vakuutusoikeudella on oikeus saada Kansaneläkelaitokselta 1 momentissa tarkoitettuja salassa pidettäviä tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla ilman sen suostumusta, jonka etujen suojaamiseksi salassapitovelvollisuus on säädetty. Ennen teknisen käyttöyhteyden

677/2016

avaamista tietoja pyytävän on esitettävä selvitys siitä, että tietojen suojauksesta huolehditaan asianmukaisesti.

22 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

Jos muualla lainsäädännössä viitataan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleeseen vakuutuslainsäädännössä (132/2003) tai vakuutuslainsäädännössä annetun valtioneuvoston asetuksen (237/2003) säännökseen, sen asemesta sovelletaan tämän lain vastaavaa säännöstä.

Helsingissä 25 päivänä elokuuta 2016

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Oikeus- ja työministeri Jari Lindström